

**Відповіді на
питання громадян,
пов'язані з
агресією РФ**

ЗМІСТ

Гаряча лінія для надання правової допомоги _____	3
Чим можете бути корисними _____	4
Міграційні питання _____	5
Форс-мажор _____	9
Кредитні зобов'язання _____	11
Податки _____	13
Реєстрація новонароджених _____	14
Втрата житла _____	15
Інструкція щодо збору доказів вчинення РФ актів агресії та руйнування/ пошкодження майна українських громадян та українських компаній _____	17
Компенсація втраченого житла _____	19
Мобілізація _____	21
Вилучення авто _____	34
Про АПУ _____	35

ГАРЯЧА ЛІНІЯ ДЛЯ НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

Асоціація правників України ініціювала відкриття гарячої лінії для надання оперативної юридичної допомоги.

Закликаємо всіх правників України долучатися до підтримки цієї ініціативи! Звертайтеся за телефоном **+38 (096) 742-71-07** (Telegram) і вам розкажуть як це зробити.

До уваги всіх, кому необхідна допомога!

Ви можете зателефонувати на гарячу лінію АПУ за тел.:

080 033 58 18 (безкоштовно для дзвінків по Україні)

+38 (044) 334 56 76

+38 (097) 840 39 36

якщо вам необхідна консультація у випадках:

- руйнування житлових будинків, іншої власності, пошкодження авта;
- поранення, вбивства та зникнення осіб;
- отримання інформації щодо переміщення з територій, на яких ведуться бойові дії;
- організації каналів комунікації та інформації від органів влади;
- отримання інформації щодо тимчасового житла та центрів прийому біженців для ВПО;
- міграційних питань;
- мобілізації;
- інших випадках, пов'язаних з військовими діями РФ проти України та воєнним станом на території України.

Дзвінки приймаються і з 09:00 до 18:00, в інший час, будь ласка, використовуйте канали зв'язку нижче:

Telegram: +38 (097) 840-39-36

Facebook: Ukrainian Bar Association

Instagram: Ukrainian Bar Association

ЧИМ МОЖЕТЕ БУТИ КОРИСНИМИ?

Фінансова
допомога
армії

Поширити
інфо
серед
іноземців

Де здати
кров

Підписати
петицію

Допомога
ліками

Долучитись
до ЗСУ та ТО

Надати
прихисток

Список
корисних
ботів

МІГРАЦІЙНІ ПИТАННЯ

БЕЛЬГІЯ:

- Документи, на підставі яких можна перетнути кордон
- Міжнародний захист. Отримання статус біженця
- Медична допомога
- Працевлаштування

ЛАТВІЯ:

- Перетин кордону
- Посвідка на постійне проживання
- Посвідка на тимчасове проживання
- Робота в Латвії

ЛИТВА:

- Реєстрація
- Умови для перебування
- Корисні контакти

МОЛДОВА:

- Правила в'їзду до Республіки Молдова
- Місця перетину кордону
- Процедура отримання статусу біженця
- Можливість отримати
- Працевлаштування

МІГРАЦІЙНІ ПИТАННЯ

НІМЕЧЧИНА:

- Правила в'їзду
- Тимчасове перебування
- Отримання статусу біженця
- Корисні контакти

ПОЛЬЩА:

- Правила в'їзду
- Необхідні документи
- Статус біженця
- Робота в Польщі

РУМУНІЯ:

- Місця перетину кордону
- Необхідні документи
- Статус біженця
- Працевлаштування

УГОРЩИНА:

- Правила в'їзду
- Місця перетину кордону
- Процедура отримання статусу біженця
- Можливість отримати
- Працевлаштування

МІГРАЦІЙНІ ПИТАННЯ

ФРАНЦІЯ:

- Правила в'їзду
- Необхідні документи для перетину кордону

США:

- Отримання візи
- Статус біженця

МІГРАЦІЙНІ ПИТАННЯ

Інші особливості перетину кордону

Для тих, хто не має паспорту

Хто заїжджає без біометричного паспорту в Польщу: на кордоні вносять інформацію - в'їзд без документів. Одразу на кордоні нічого робити не потрібно.

Потім потрібно приймати рішення:

1. отримувати статус біженця
2. намагатись отримати паспорт в Польщі (наразі консульство в Кракові не приймає документи), консульства за загальним правилом отримують документи для оформлення, але друкують паспорти в Україні, і направляють дипломатичною поштою в консульство (зараз це неможливо).

Для тих, хто їде з дітьми

Українська ДПС зараз пропускає без згоди другого із батьків на вивіз дитини.

Чи може виїхати за кордон на лікування особа чоловічої статі від 18 до 60 років?

Так, для цього необхідна довідка з лікарні щодо необхідності лікування за кордоном.

Перетин кордону чоловіками від 18 до 60 років

За загальним правилом, на період дії воєнного стану, **заборонено в'їзд за кордон для чоловіків від 18 до 60 років. Виключення становлять наступні категорії громадян:**

- які мають посвідчення про відстрочку від призову та повідомлення про зарахування на спеціальний військовий облік
- які мають висновок військово-лікарняної комісії про непридатність
- на утриманні яких перебувають троє і більше дітей віком до 18 років
- які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 років
- на утриманні яких перебуває дитина з інвалідністю віком до 18 років або повнолітня дитина, яка є особою з інвалідністю I чи II групи, до досягнення нею 23 років
- усиновителі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені бітьківського піклування, віком до 18 років
- зайняті постійним доглядом за особами, що його потребують, в разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд
- чий близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати, дід, баба або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час проведення антитерорестичної операції

ФОРС-МАЖОР

Роз'яснення щодо листа №2024/02.0-7.1

Торгово-промислової палати України від 28.02.2022

Відповідно до частини 2 статті 14-1 Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні» форс-мажорними обставинами (обставинами непереборної сили) є надзвичайні та невідворотні обставини, що об'єктивно унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору (контракту, угоди тощо), обов'язків згідно із законодавчими та іншими нормативними актами.

Частиною 1 статті 617 ЦК України передбачено, що особа, яка порушила зобов'язання, звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання, якщо вона доведе, що це порушення сталося внаслідок випадку або непереборної сили. Подібна норма міститься і в частині 2 статті 218 ГК України, якою визначено, у разі якщо інше не передбачено законом або договором, суб'єкт господарювання за порушення господарського зобов'язання несе господарсько-правову відповідальність, якщо не доведе, що належне виконання зобов'язання виявилось неможливим внаслідок дії непереборної сили, тобто надзвичайних і невідворотних обставин за даних умов здійснення господарської діяльності. Не вважаються такими обставинами, зокрема, порушення зобов'язань контрагентами правопорушника, відсутність на ринку потрібних для виконання зобов'язання товарів, відсутність у боржника необхідних коштів.

Отже, з аналізу вказаних норм чітко вбачається, що форс-мажор може існувати, тобто за наших умов війна, наявність якої вбачається як з відповідних НПА, так і підтверджується листом ТПП України (примітка: ТПП України видало лист, так як у багатьох договорах безпосередньо прописано, що вказана обставина підтверджується саме вказаним органом), в свою чергу форс-мажор як може впливати на належне виконання, так і може не впливати на нього.

Тобто ні лист ТПП, ні відповідні НПА, не є безумовною підставою для звільнення особи від відповідальності за невиконання зобов'язання, а також відтермінування його виконання. **Лише неможливість виконання зобов'язання через війну є єдиною та достатньою підставою для звільнення від відповідальності, за умови якщо інше не встановлено в договорі.**

Наприклад, форс-мажором є неможливість поставки товару через порушення логістичного ланцюга або неможливість виготовлення продукції через припинення роботи підприємства, в зв'язку з війною.

Крім того, умови договору визначають спеціальний порядок повідомлення контрагента про форс-мажор, а також визначають строки його тривання та можливі наслідки, одним з яких може бути розірвання договору в односторонньому порядку та вимога повернення отриманого за таким договором

ФОРС-МАЖОР

Роз'яснення щодо листа №2024/02.0-7.1

Торгово-промислової палати України від 28.02.2022

Відповідно до частини 2 статті 14-1 Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні» форс-мажорними обставинами (обставинами непереборної сили) є надзвичайні та невідворотні обставини, що об'єктивно унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору (контракту, угоди тощо), обов'язків згідно із законодавчими та іншими нормативними актами.

Частиною 1 статті 617 ЦК України передбачено, що особа, яка порушила зобов'язання, звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання, якщо вона доведе, що це порушення сталося внаслідок випадку або непереборної сили. Подібна норма міститься і в частині 2 статті 218 ГК України, якою визначено, у разі якщо інше не передбачено законом або договором, суб'єкт господарювання за порушення господарського зобов'язання несе господарсько-правову відповідальність, якщо не доведе, що належне виконання зобов'язання виявилось неможливим внаслідок дії непереборної сили, тобто надзвичайних і невідворотних обставин за даних умов здійснення господарської діяльності. Не вважаються такими обставинами, зокрема, порушення зобов'язань контрагентами правопорушника, відсутність на ринку потрібних для виконання зобов'язання товарів, відсутність у боржника необхідних коштів.

Отже, з аналізу вказаних норм чітко вбачається, що форс-мажор може існувати, тобто за наших умов війна, наявність якої вбачається як з відповідних НПА, так і підтверджується листом ТПП України (примітка: ТПП України видало лист, так як у багатьох договорах безпосередньо прописано, що вказана обставина підтверджується саме вказаним органом), в свою чергу форс-мажор як може впливати на належне виконання, так і може не впливати на нього.

Тобто ні лист ТПП, ні відповідні НПА, не є безумовною підставою для звільнення особи від відповідальності за невиконання зобов'язання, а також відтермінування його виконання. **Лише неможливість виконання зобов'язання через війну є єдиною та достатньою підставою для звільнення від відповідальності, за умови якщо інше не встановлено в договорі.**

Наприклад, форс-мажором є неможливість поставки товару через порушення логістичного ланцюга або неможливість виготовлення продукції через припинення роботи підприємства, в зв'язку з війною.

Крім того, умови договору визначають спеціальний порядок повідомлення контрагента про форс-мажор, а також визначають строки його тривання та можливі наслідки, одним з яких може бути розірвання договору в односторонньому порядку та вимога повернення отриманого за таким договором

КРЕДИТНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Національним банком України рекомендовано банкам надати кредитні канікули та звільняти людей від відповідальності за прострочення виконання зобов'язання протягом війни та 30 днів після неї.

ТАСКОМБАНК (ЛИШЕ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ):

1. Щодо штрафів за кредитами

Не нараховує і не буде нараховувати пеню або штрафні санкції за кредитами та кредитними картками.

2. Щодо погашення кредитів

Погашення за кредитами по можливості необхідно здійснювати. Найбезпечнішим способом перерахунку коштів на сьогодні є онлайн-банкінг.

3. Щодо кредитних канікул

В даний працюють над створенням програм реструктуризації кредитів, які допомогли б зменшити фінансове навантаження або відстрочити внесення платежу за кредитом. Про запровадження програм буде повідомлено на офіційному сайті банку.

АЛЬФА-БАНК

Від 01.03.2022 Альфа-Банк запускає кредитні канікули за всіма кредитними картками та кредитами. Подавати заяву на оформлення не потрібно. Банк скасував всім щомісячний платіж. Загальний термін дії кредиту для клієнтів подовжується на строк дії кредитних канікул - на 3 місяці.

УКРЕКСІМБАНК

Кредитні канікули для власників кредитних карток АТ «Укрексімбанк» з 24 лютого.

1. ЗУПИНЕНО нарахування процентів за всіма кредитами на найближчі 3 місяці

2. ВСТАНОВЛЕНО кредитні канікули на найближчі 3 місяці

3. Жодних штрафів або пені – відсотки, нараховані за лютий, можна не сплачувати, якщо немає такої можливості.

РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ

1. Банк запроваджує кредитні канікули по кредитних картках та кредитах готівкою мінімум на один місяць. Всі зміни роблять автоматично, тому громадянам не потрібно звертатися у відділення банку. Про налаштування кредитних канікул буде повідомлено за допомогою viber/sms

2. Буде скасовано комісію за користування рахунками для фізичних осіб та приватних підприємців за березень

3. Термін дії карток, які закінчуються у лютому, буде подовжено на 180 днів

4. Пеня по кредитах не нараховується

КРЕДІ АГРІКОЛЬ

Банк повідомив, що у разі несплати обов'язкового платежу за будь-якою банківською послугою (кредитна картка, кредит), така заборгованість не вважається простроченою. Банк не застосовуватиме жодних штрафних санкцій у разі несвоєчасного внесення обов'язкового платежу.

КРЕДИТНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

УКРСІББАНК

Мінімальний обов'язковий платіж по тілу кредитного ліміту на картці з лімітом становить 2% від суми заборгованості. Відсотки є обов'язковими до сплати в повному обсязі. З 01.03.2022 погашення кредитів через каси UKRSIBBANK відбуватиметься без жодних комісій. Наголошуємо на тому, що UKRSIBBANK BNP Paribas Group, на період дії воєнного стану, відмінює нарахування штрафів, пені та комісій за виникнення простроченої заборгованості для клієнтів, які не можуть своєчасно сплатити свої платежі за кредитом.

UNIVERSAL BANK

Банк відмінив щомісячну плату за обслуговування в рамках зарплатних пакетів.

ОТП БАНК

ОТП Банк запроваджує кредитні канікули до 31 березня для усіх, без виключення, кредитів великим корпоративним клієнтам, малому та середньому бізнесу та приватним особам. Строк погашення траншів та сплати відсотків переноситься на 31 березня 2022 р. Рішення розповсюджується на діючі транші за усіма видами кредитів та кредитних ліній юридичних осіб та сплати щомісячних платежів за усіма видами кредитів для фізичних осіб, а також – для погашення вже наявної з 24.02.2022р прострочки. Сплату відсотків також відтерміновано до 31 березня поточного року.

МОНОВАНК

На місяць продовжується пільговий період користування кредитними коштами. Крім того, банк скасовує внесення обов'язкового платежу у березні. Не нараховуються жодні штрафи і підвищені відсотки за непогашення заборгованості. Що стосується зобов'язань перед вкладниками, то усі виплати продовжуються виконувати у повному обсязі.

ПРИВАТБАНК

Приватбанк запровадив кредитні канікули для клієнтів фізичних осіб за всіма кредитними картками. Пільгові умови договору під 0,00001% та без обов'язкового мінімального платежу діють до 1 червня за кредитними картками. Кредитні канікули діятимуть і за картками, які мали прострочення зобов'язань терміном до 90 днів включно. На період кредитних канікул клієнти можуть вносити кошти на кредитну картку за власним бажанням.

ОЩАДБАНК

Банк запровадив кредитні канікули для клієнтів — фізичних осіб: до 31 травня по всім кредитним продуктам відмінюються платежі за такими кредитами та будь-які штрафні санкції.

ПУМБ

Банк не стягуватиме штрафів за прострочену заборгованість, не застосовуватиме підвищену відсоткову ставку за всіма кредитами. Термін внесення обов'язкового платежу за кредитними картками, який настає 28 лютого, ПУМБ подовжує на місяць без нарахування додаткових відсотків та комісій

ПОДАТКИ

Державна податкова служба України у зв'язку з запровадженням воєнного стану в Україні, з огляду на військову агресію Російської Федерації проти України, інформує про наступний порядок дій у зв'язку з неможливістю своєчасного виконання податкових обов'язків, передбачених Податковим кодексом України (далі – ПК України).

Торгово-промисловою палатою України (далі – ТПП України) повідомлено про засвідчення факту настання форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) з 24 лютого 2022 року.

ДПС інформує, що платники податків відповідно до пп. 112.8.9 п. 112.8 ст. 112 ПК України **звільняються від фінансової відповідальності** за вчинення податкових правопорушень та порушення іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, у зв'язку із настанням форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), засвідчених ТПП України.

У випадку відсутності можливості у платника податків своєчасно виконати свій податковий обов'язок, зокрема, щодо дотримання строків сплати податків та зборів, подання звітності, реєстрації податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних, акцизних накладних в Єдиному реєстрі акцизних накладних, розрахунку коригування у відповідному Реєстрі, подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового тощо, платники податків звільняються від відповідальності.

Разом з тим, такі обов'язки мають бути виконані платниками податків одразу після припинення дії форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили).

Протягом дії форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) штрафні санкції за порушення законодавства з питань РРО не застосовуються.

Незважаючи на засвідчення ТПП України настання факту форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), з метою забезпечення стабільного фінансування Збройних Сил України, ДПС звертається до платників податків, за можливості, виконувати свій податковий обов'язок щодо сплати в повному обсязі відповідних сум податкових зобов'язань, у тому числі до настання термінів сплати, на відповідні рахунки для сплати податків та зборів. Всі здійснені переплати будуть відображені у інформаційних системах ДПС, зокрема, в інтегрованих картках платника, з урахуванням дати фактичної сплати, та враховані при обрахуванні їх зобов'язань у майбутньому.

РЕЄСТРАЦІЯ НОВОНАРОДЖЕНИХ

- У зв'язку з воєнним станом послуга «Малятко» недоступна. Зареєструвати дитину можна в найближчому відділі ДРАЦС, де немає активних бойових дій. Для реєстрації знадобиться лише паперове медичне свідоцтво про народження за формою №103/о.

- Якщо доступ до реєстру ДРАЦС буде відсутній, держоргани складуть запис у паперовій формі. А щойно доступ відновиться, усі відомості будуть внесені до реєстру протягом 5 робочих днів.

ВТРАТА ЖИТЛА

Допомога від держави

Наразі поки не створено державних / місцевих програм, в рамках яких була б передбачена компенсація втраченого житла / транспорту. Найімовірніше, це буде після закінчення війни.

Тож, **можна рекомендувати недержавні ініціативи - нижче надаємо приблизний перелік:**

Допомога волонтерів, організацій

Варіант 1: Якщо ви залишаєтеся в Києві / немає можливості виїхати

- Сайт з пошуком житла, яке надається безоплатно тим, хто втратив житло: <https://prykhystok.in.ua/>.

Варіант 2: Є можливість виїхати в Західну Україну

- Сайт з пошуком житла, яке надається безоплатно тим, хто втратив житло: <https://prykhystok.in.ua/>.
- Центр спільних дій - допомагає знайти безпечний притулок тим, хто їде на Західну Україну. Шукає тих, хто готовий надати притулок співвітчизникам, які тікають від бомбардувань.
- На Львівщині створили Центр кооперації для всіх українців — тих, хто може прийняти у себе людей і тих, хто шукає притулок. Ті, хто відчуває себе в небезпеці (наприклад, мешкає поруч з військовими об'єктами) і шукає притулку, може заповнити таку форму: <https://bit.ly/3haHymr>
- Молодіжний центр Волині готовий приймати у своєму приміщенні співвітчизників з інших міст: <https://www.facebook.com/youth.center.volyn>
- Допомога з евакуації: <https://www.ukrainenow.org/refuge>
- УГКЦ надає допомогу людям, яким довелося тікати зі своїх домівок. Церква забезпечує біженців тимчасовим житлом і всім необхідним з допомогою благодійних організацій "Карітас". Надають притулок у Волинській, Хмельницькій, Тернопільській, Львівській та Івано-Франківській областях: <https://caritas.ua/>, +38 067 374 91 90

ВТРАТА ЖИТЛА

Список організацій мережі «Карітас України», що готові надавати притулок:

- Карітас-Волинь (м. Нововолинськ): +380 96 384 22 19.
- Карітас-Хмельницький: +38 067 557-21-28.
- Карітас-Тернопіль: +380 35 252-36-84, +380 68 949-29-49.
- Карітас-Чортків: +380 35 222-23-17, +380 97 777-85-23.
- Карітас-Жовква: +380 97 038-04-32.
- Карітас-Сокаль: +380 50 337-60-23, +380 32 572-82-79.
- Карітас-Дрогобич: +380 32 442-24-58.
- Карітас-Івано-Франківськ: +380 98 046-43-81.
- Карітас-Коломия: +380 67 342-94-99.
- Карітас-Надвірна: +380 67 799-79-25.
- Монастир отців василіян у Брюховичах: +380 98 564-52-46.

Варіант 3: є можливість виїхати за кордон

- Сайт з пошуком житла, яке надається безоплатно тим, хто втратив житло: <https://prykhystok.in.ua/>.
- Допомога з евакуації: <https://www.ukrainenow.org/refuge>

Допомога в ЄС:

Чимало європейських країн готові надати прихисток, основні речі та харчування українцям, які втікають від війни. Зокрема в Латвії, перетнувши кордон, рекомендують зателефонувати за спеціальними номерами Держприкордонслужби:

- +371 67913569
- +371 67913568

Спільнота у Facebook Українці в Польщі також публікує контакти, за якими можна звертатися, перетнувши кордон Польщі в пошуках прихистку.

- +48 47 721 7575

В Естонії є номер для екстрених ситуацій громадян України. Ви можете скористатися ним, якщо опинитеся в цій країні, – 1247.

Посольство України в Словаччині радить запитувати про всі умови в'їзду за номером +421 918 366 968. З питань документів та притулку звертайтеся за номером:

- +421-96182-3241
- +421-96182-3249

ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ЗБОРУ ДОКАЗІВ ВЧИНЕННЯ РФ АКТИВ АГРЕСІЇ ТА РУЙНУВАННЯ/ ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН ТА УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ

Сьогодні безпека – на першому місці. Але, якщо дозволяють умови, варто фіксувати наслідки агресії РФ в Україні, зокрема пошкодження та руйнування майна.

Це потрібно для того, аби мати можливість отримати відшкодування. Найголовніше: майте оригінали або фото правоставновлюючих документів на майно. І фотографуйте всі руйнування.

Фіксацію фактів руйнування та пошкодження майна на території України від актив агресії РФ необхідно робити із використанням відео- або фотозйомки. У разі фіксування через фотографування необхідно додатково складати протокол на місці подій із залученням свідків (бажано дві особи), які мають підписами підтвердити викладені обставини.

Фіксацію фактів руйнації/пошкодження об'єктів на території України слід здійснювати у максимально близький день після вчинення акту агресії РФ, що спричинив його руйнацію/пошкодження.

Якщо пошкоджено/зруйновано приватний об'єкт, слід підготувати документи про право власності на нього.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ, ЩО МАЄ МІСТИТИСЯ У НАВЕДЕНИХ ДОКАЗАХ:

Зазначення, ким і коли формується доказ. Зазначити прізвище, ім'я, по-батькові, якщо є можливість – паспортні дані, або ідентифікаційний номер, або місце реєстрації для підтвердження надалі особи, що здійснює фіксацію.

Зазначення міста, точної адреси, дати та часу пошкодження/руйнування майна, кому належить цей об'єкт (приватний, комунальний, державний). Бажано із зазначенням геолокаційних даних місця пошкодженого/ураженого об'єкта.

Опис (словами на відео або у протоколі) обставин: яким чином, від чого відбулося пошкодження/руйнування майна, від якого виду зброї й типу боєприпасу; вказівка рукою напряму/місця пуску боєприпасу.

Зазначення обставин та доказів того, що руйнування відбулося саме від зброї та дій військових загонів або ДРГ РФ. Це надзвичайно важливо у зв'язку із заявами РФ про пошкодження тільки військових об'єктів в Україні, а це означає, що РФ буде доказувати, що українці самі знищували свої об'єкти, а не російські війська або підрозділи, що ними контролювалися.

Опис наслідків:

- опис того, що зруйновано, із зазначенням кількості місць пошкоджень;
- стислий опис характеру кожного пошкодження: яке саме пошкодження, в якому приміщенні або частині будинку;
- фотографії кожного з пошкоджень зблизу та у площині відповідного приміщення/ об'єкта;
- фотографії будь-яких залишків боєприпасу, бажано з детальними фото елементів маркування, серійних номерів.

Зазначення прізвища, ім'я, по-батькові свідків із фіксацією даних, які допоможуть надалі підтвердити їх особу (паспортні дані, ідентифікаційний номер, реєстраційні дані).

ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ЗБОРУ ДОКАЗІВ ВЧИНЕННЯ РФ АКТИВ АГРЕСІЇ ТА РУЙНУВАННЯ/ ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН ТА УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ

ЗА МОЖЛИВОСТІ ДОДАТКОВО ЗІБРАТИ ДОКАЗИ:

Викликати представників органів місцевого самоврядування для складення акту щодо руйнування майна або представників служби з надзвичайних ситуацій для складення акту про пожежу із зазначенням її причини (обстріл, ін.).

Фото з видом, як виглядав зруйнований об'єкт до пошкодження/руйнування. Бажано мати фотографії кожного з місць в об'єкті, який було пошкоджено, до їх руйнації/пошкодження.

Креслення або схема місця події із зазначенням місць ураження і траєкторії руху боєприпасу, що спричинив ураження; можливо – фото знищеної/знешкодженої одиниці військової техніки агресора, яка завдала ураження.

Якщо відома **альтернативна версія від РФ**, як було зруйновано/пошкоджено об'єкт, – викладення такої версії із доказами або зазначенням, звідки про це відомо, та власними поясненнями, чому це неправдива версія і чим це підтверджується.

КОМПЕНСАЦІЯ ВТРАЧЕНОГО ЖИТЛА

Закон передбачає обов'язок держави повернути майно після завершення воєнного стану або відшкодувати його вартість в разі його знищення.

Відшкодування здійснюється у 2 етапи:

- постраждалий готує пакет документів, для визнання його постраждалим та проведення обстеження житла, для визначення рівня збитків,
- підготовка пакету документів, для отримання грошової компенсації .

Процедура:

I етап

Для отримання грошової компенсації, а також для проведення обстеження житла, зруйнованого внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації, та для визнання особи постраждалою внаслідок надзвичайної ситуації постраждалі подають на розгляд органів місцевого самоврядування, а у разі їх відсутності - відповідних військово-цивільних адміністрацій населених пунктів за місцем розташування житла такі документи на кожен окремий об'єкт житла:

- 1) заяву про проведення обстеження житла, зруйнованого внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації, за затвердженою формою;
- 2) копію документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документа, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус;
- 3) копію одного з передбачених Податковим кодексом України документа з даними про реєстраційний номер облікової картки платника податків;
- 4) нотаріально завірени копії документів, що підтверджують наявність права власності у постраждалого на житло на момент подання заяви про проведення обстеження житла.

Органи місцевого самоврядування, а у разі їх відсутності - військово-цивільні адміністрації населених пунктів приймають протягом п'яти календарних днів з моменту надходження заяви рішення про проведення обстеження житла, про що повідомляють постраждалому або його представнику зворотними каналами зв'язку, що зазначені у заяві. Обстеження житла повинно бути проведене у строк не більше 30 календарних днів з моменту прийняття відповідного рішення.

Органи місцевого самоврядування, а у разі їх відсутності - військово-цивільні адміністрації населених пунктів видають протягом трьох робочих днів з моменту проведення обстеження житла безоплатно та за наявності підстав постраждалому довідку про визнання особи постраждалою внаслідок надзвичайної ситуації.

КОМПЕНСАЦІЯ ВТРАЧЕНОГО ЖИТЛА

II етап

Після отримання довідки про визнання особи постраждалою внаслідок надзвичайної ситуації, постраждалі, їх законні представники або представники, які діють на підставі нотаріально посвідченої довіреності (далі - представник), додатково подають органам місцевого самоврядування, а в разі їх відсутності - військово-цивільним адміністраціям населених пунктів:

- 1) заяву у довільній формі про виплату грошової компенсації. У заяві зазначаються реквізити банківської картки (карткового рахунка у банку), на яку (який) перераховується компенсація, та зазначається, що заявник не звертався за виплатою до інших органів місцевого самоврядування, а в разі їх відсутності - військово-цивільних адміністрацій населених пунктів;
- 2) копію довідки про визнання особи постраждалою внаслідок надзвичайної ситуації;
- 3) копію акта обстеження житла;
- 4) інформаційну довідку (витяг) з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про припинення права власності на житло у зв'язку з його знищенням, яка видається в установленому порядку на підставі акта обстеження житла.

Протягом трьох робочих днів з дати прийняття комісією рішення про надання грошової компенсації та включення постраждалого в узагальнений список постраждалих регіональні органи соціального захисту населення надсилають постраждалим, а також органам місцевого самоврядування, а у разі їх відсутності - військово-цивільним адміністраціям населених пунктів копію рішення комісії із зазначенням розміру грошової компенсації.

МОБІЛІЗАЦІЯ

Які документи необхідні, щоб стати на облік до ТО?

Відповідно до ЗУ «Про національний спротив», для вступу до лав ТО потрібно:

- заява про бажання вступити до лав ТО;
- копія документа, що посвідчує особу;
- копія військово-облікового документа, приписного (обов'язково для чоловіків та за наявності в жінок);
- медична довідка для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи за формою 127/о (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0768-99#Text>) та копія документа, що містить відомості про унікальний номер запису у Єдиному державному демографічному реєстрі.

Водночас в українських ЗМІ і від громадян, що вже долучились до ТО, є інформація про те, що «У зв'язку з початком воєнних дій процедура запису спрощено. Нині кандидатам потрібно мати із собою лише паспорт».

Командир добровольчого формування ухвалює рішення про зарахування до членства у добровольчому формуванні протягом семи робочих днів або надає особі обґрунтовану відмову в зарахуванні до членства. При цьому, документи, які додаються до заяви особи, можуть бути надісланими в електронному виді відповідними центральними органами виконавчої влади і місцевими держадміністраціями.

Кому підпорядковуються підрозділи ТО?

Безпосереднє керівництво територіальною обороною здійснюється Головнокомандувачем ЗСУ через Командувача Сил територіальної оборони.

Загін територіальної оборони підпорядковується командиру військової частини (підрозділу) територіальної оборони України за територіальним принципом, який здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України.

На сьогодні основу територіальної оборони України становлять 25 бригад територіальної оборони в кожній з областей та м. Києві.

Кому дають зброю?

Зброю можуть отримати особи, які вступили до лав сил територіальної оборони.

Наразі для учасників територіальної оборони спростили процедуру отримання зброї, необхідно мати тільки паспорт громадянина України та ідентифікаційний код. Однак, наразі майже у всіх областях призупинено набір у територіальну оборону у зв'язку із відсутністю зброї.

Якщо цивільне населення бере до рук зброю

Відповідно до норм міжнародного гуманітарного права, мирне населення не є учасником бойових дій, а отже, не підлягає атаці. Якщо цивільні беруть до рук зброю, вони автоматично втрачають міжнародний захист і стають цілями для атаки.

МОБІЛІЗАЦІЯ

Хвилі мобілізації

Відповідно до Указу Президента України №69/2022 «Про загальну мобілізацію» – оголосити та провести загальну мобілізацію (далі – мобілізація).

Мобілізацію провести на території Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей, міста Києва.

Ч.2 ст.4 ЗУ «Про мобілізацію та мобілізаційну підготовку»

Загальна мобілізація проводиться одночасно на всій території України і стосується національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших військових формувань, Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, підприємств, установ і організацій

Тобто відбувається загальна мобілізація та РТЦУ та СП міст і областей за необхідністю викликають ті категорії військовозобов'язаних та призовників, які є необхідними!

Етапи мобілізації

Загальна мобілізація відбувається у чотири етапи, які впроваджуються відповідно до потреб та можливостей під час активних бойових дій:

1. перша черга оперативного резерву – колишні військовослужбовці до 40 років, які мають бойовий досвід та відслужили в армії за контрактом або під час однієї з попередніх хвиль мобілізації (йдеться саме про ветеранів бойових дій з 2014 року, а не всіх, хто коли-небудь проходив строкову службу).
2. друга черга оперативного резерву – військовослужбовці, що проходили строкову службу до 2014 року або служили за контрактом;
3. мобілізаційний резерв – військовозобов'язані громадяни, які закінчили військові кафедри вишів як офіцери запасу і не призивалися під час попередніх мобілізаційних хвиль;
4. громадський резерв – решта громадян, які не мають вікових та фізичних обмежень щодо призову на військову службу та можуть бути залучені для комплектування ЗСУ та інших військових формувань винятково в особливий період (застосовується у випадку найгіршого сценарію повномасштабної війни).

МОБІЛІЗАЦІЯ

Хто може мати відстрочку?

ст.23 ЗУ «Про мобілізацію та мобілізаційну підготовку»

Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані:

- заброньовані на період мобілізації та на воєнний час за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, а також за підприємствами, установами і організаціями в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- визнані відповідно до висновку військово-лікарської комісії тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я на термін до шести місяців (з наступним проходженням військово-лікарської комісії);
- жінки та чоловіки, на утриманні яких перебувають троє і більше дітей віком до 18 років (такі жінки та чоловіки можуть бути призвані на військову службу у разі їх згоди і тільки за місцем проживання);
- жінки та чоловіки, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 років (такі особи можуть бути призвані на військову службу у разі їх згоди і тільки за місцем проживання);
- жінки та чоловіки, на утриманні яких перебуває дитина з інвалідністю підгрупи А віком до 18 років;
- жінки та чоловіки, на утриманні яких перебуває дитина з інвалідністю, яка має будь-які види порушень функцій організму III-IV ступеня їх вираження та обмеження життєдіяльності будь-якої категорії II-III ступеня їх вираження відповідно до критеріїв встановлення інвалідності дітям, затверджених Кабінетом Міністрів України, або дитина з інвалідністю, яка має функціональні порушення в організмі та обмеження життєдіяльності, що відповідають критеріям для встановлення I чи II групи інвалідності для повнолітньої особи згідно з порядком, затвердженим Кабінетом Міністрів України (такі особи можуть бути призвані на військову службу у разі їх згоди і тільки за місцем проживання);
- жінки та чоловіки, на утриманні яких перебуває повнолітня дитина, яка є особою з інвалідністю I чи II групи, до досягнення нею 23 років;
- усиновителі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування, віком до 18 років (такі особи можуть бути призвані на військову службу у разі їх згоди і тільки за місцем проживання);
- зайняті постійним доглядом за особами, що його потребують, відповідно до законодавства України, в разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;
- народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим;
- працівники органів військового управління (органів управління), військових частин (підрозділів), підприємств, установ та організацій Міністерства оборони України, Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Національної поліції України, податкової міліції, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Державної виконавчої служби України, Управління державної охорони України;
- інші військовозобов'язані або окремі категорії громадян у передбачених законами випадках

МОБІЛІЗАЦІЯ

Хто може мати відстрочку?

Призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період не підлягають також:

- здобувачі фахової передвищої та вищої освіти, асистенти-стажисти, аспіранти та докторанти, які навчаються за денною або дуальною формами здобуття освіти;
- наукові і науково-педагогічні працівники закладів вищої та фахової передвищої освіти, наукових установ та організацій, які мають вчене звання та/або науковий ступінь, і педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти, за умови що вони працюють відповідно у закладах вищої чи фахової передвищої освіти, наукових установах та організаціях, закладах загальної середньої освіти за основним місцем роботи не менш як на 0,75 ставки;
- жінки та чоловіки, чії близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати, дід, баба або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час проведення антитерористичної операції з числа:
 - військовослужбовців або працівників утворених відповідно до законів України військових формувань, що захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, які загинули або пропали безвісти під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення;
 - працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції та загинули або пропали безвісти під час забезпечення проведення антитерористичної операції безпосередньо в районах та у період її проведення;
 - осіб, які загинули або пропали безвісти під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, за умови що в подальшому такі добровольчі формування були включені до складу утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів;
 - осіб, які загинули або пропали безвісти під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, але в подальшому такі добровольчі формування не були включені до складу утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, і виконували завдання антитерористичної операції у взаємодії з утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами.

Особи, зазначені в абзацах четвертому - восьмому частини другої цієї статті, у зазначений період можуть бути призвані на військову службу за їхньою згодою.

МОБІЛІЗАЦІЯ

Як співвідноситься служба з трудовими правовідносинами?

Місце роботи:

За ч.4 ст. 119 КЗпП передбачено, що за працівниками, призваними на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації або прийнятими на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує нацбезпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану, на строк до закінчення особливого періоду або до дня фактичної демобілізації зберігаються робочі місця на підприємстві, в установі, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб-підприємців, в яких вони працювали на час призову:

Стаж роботи:

Час перебування на військовій службі зараховується до страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу держслужби мобілізованих працівників (абз. 2 ч. 1 ст. 8 Закону № 2011).

Облік робочого часу:

У табелі обліку робочого часу, затвердженому наказом № 489, за дні відсутності працівника на робочому місці ставиться відмітка ІН (код 22), тобто «інший невідпрацьований час, передбачений законодавством (виконання державних і громадських обов'язків, допризовна підготовка, військові збори і т. ін.)».

Мобілізованим працівникам, які приступають до роботи після демобілізації, записи про проходження ними військової служби в трудову книжку не вносяться, адже за ними зберігалось місце роботи (посада) на час проходження військової служби у зв'язку з мобілізацією. Згідно з наказом керівника підприємства на цей період їх звільняли від виконання посадових обов'язків, але не звільняли з роботи. Трудові відносини з роботодавцем зберігалися. Відповідно до п. 2.19 Інструкції № 58 запис про проходження військової служби може бути внесено тільки до того, як записують відомості про приймання на роботу.

МОБІЛІЗАЦІЯ

Чи можу добровільно піти на службу? За яких умов?

За загальним правилом громадяни віком від 18 до 60 років можуть добровільно вступити на військову службу. Зазвичай йдеться про службу за контрактом. Однак, зараз, на період дії воєнного стану, Вас або мобілізують (служба у військовій частині), або візьмуть до територіальної оборони. В окремих випадках до територіальної оборони приймають громадян і старше 60 років.

Є деякі виключення і **перелік осіб, які не можуть бути мобілізовані (перелік вище).**

Ці виключення саме для мобілізації, тобто для служби у військових частинах, на територіальну оборону це не поширюється.

Тому просто звертаєтесь до територіального центру комплектування (колишній воєнкомат). З собою паспорт, код і документ про приписку до дільниці (приписне, військовий квиток і т.п.).

Якщо я записався в ТО оборону в одному місці, а потім переїхав в інший регіон - як і де змінювати дані?

Боець територіальної оборони прикріплюється до певного району оборони, який йому не можна покидати. «Інакше трибунал» - так повідомили по телефонній розмові в Камінь-Каширському районному центрі комплектації та соціальної підтримки. «Такі громадяни є військовозобов'язаними на рівні з іншими формуваннями» - сказали в центрі.

Тому рекомендуємо негайно повертатися на місце вступу до територіальної оборони.

***для Закарпаття:**

Відповідно до рішення Голови ОДА всі чоловіки віком від 18 до 60 років, які прибули з інших областей як вимушено переміщені особи, не пізніше 24 годин після прибуття на територію області повинні з'явитися у центри комплектування та соціальної підтримки і стати на облік за місцем перебування.

Таким чином, в умовах воєнного стану місцеві органи влади самостійно визначають порядок участі в теробороні і за умови, якщо ви туди вступаєте, можливість зміни місця перебування може бути обмежена.

Тому рекомендуємо додатково отримувати інформацію про наявні у конкретному регіоні обмеження під час взяття на облік. Адже під час війни **можуть бути зовсім інші правила, ніж у законодавстві, яке діє під час мирного часу.**

МОБІЛІЗАЦІЯ

Хто може входити до ТО? Які функції вона виконує?

Комплектування добровольчих формувань територіальних громад здійснюється на добровільній основі.

Членом добровольчого формування може бути громадянин України віком від 18 років, який проживає на території громади, де діє добровольче формування, пройшов медичний, професійний та психологічний відбір (перевірку) і уклав контракт добровольця територіальної оборони.

Особа не може бути членом добровольчого формування у період проходження військової служби або служби у військовому резерві Збройних Сил чи інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, служби в правоохоронних органах.

До заяви додаються копія документа, що посвідчує особу, копія військово-облікового документа (обов'язково для чоловіків та за наявності в жінок), медична довідка для отримання дозволу (ліцензії) на об'єкт дозвільної системи за формою 127/о (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0768-99#Text>) та копія документа, що містить відомості про унікальний номер запису у Єдиному державному демографічному реєстрі.

Водночас в українських ЗМІ є інформація про те, що «У зв'язку з початком воєнних дій процедуру запису спрощено. Нині кандидатам потрібно мати із собою лише паспорт». Однак підтвердити цю інформацію з посиланням на нормативно-правові акти не можна.

Командир добровольчого формування ухвалює рішення про зарахування до членства у добровольчому формуванні протягом семи робочих днів або надає особі обґрунтовану відмову в зарахуванні до членства. При цьому, документи, які додаються до заяви особи, яка виявила бажання стати членом добровольчого формування, та можуть бути отримані шляхом інформаційної взаємодії, подаються відповідними центральними органами виконавчої влади і місцевими держадміністраціями. Основу добровольчих формувань територіальних громад складають громадяни України, які пройшли військову службу у Збройних Силах України та/або службу в інших військових формуваннях та правоохоронних органах.

Громадяни України, які не проходили військову службу у Збройних Силах України та/або службу в інших військових формуваннях та правоохоронних органах, зараховуються до складу добровольчих формувань територіальних громад після складення ними присяги добровольця територіальної оборони.

Перелік військовозобов'язаних, які не підлягають призову на військову службу під час мобілізації, не містить членів добровольчих формувань територіальних громад (стаття 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»)

МОБІЛІЗАЦІЯ

Чи підлягають мобілізації офіцери запасу? За яких умов?

КП.4-6 ч.1 ст.22 ЗУ «Про військовий обов'язок та військову службу»

Граничний вік перебування на військовій службі встановлюється:

- для військовослужбовців молодшого офіцерського складу - до 45 років;
- для військовослужбовців старшого офіцерського складу: майорів (капітанів 3 рангу), підполковників (капітанів 2 рангу) - до 50 років; полковників (капітанів 1 рангу) - до 55 років;
- для військовослужбовців вищого офіцерського складу - до 60 років;

П.а ч.1 ст.26 Звільнення військовослужбовців з військової служби здійснюється:

- а) у запас, якщо військовослужбовці не досягли граничного віку перебування в запасі і за станом здоров'я придатні до військової служби;
- б) у відставку, якщо військовослужбовці досягли граничного віку перебування в запасі та у військовому резерві або визнані військово-лікарськими комісіями непридатними за станом здоров'я до військової служби з виключенням з військового обліку.

ст.28 ЗУ «Про військовий обов'язок та військову службу»

Особи офіцерського складу, які перебувають у запасі, поділяються на розряди за віком:

1) перший розряд:

- молодший офіцерський склад - до 45 років;
- старший офіцерський склад:
- майор (капітан 3 рангу), підполковник (капітан 2 рангу) - до 50 років;
- полковник (капітан 1 рангу) - до 55 років;
- вищий офіцерський склад - до 60 років;

2) другий розряд:

- молодший та старший офіцерський склад - до 60 років;
- вищий офіцерський склад - до 65 років.

Граничний вік перебування в запасі другого розряду є граничним віком перебування в запасі та у військовому резерві.

МОБІЛІЗАЦІЯ

Чи можуть мене мобілізувати з вулиці?

Президент України Указом від 24.02.2022 р. № 69/2022 оголосив загальну мобілізацію. Її проводять протягом 90 діб із дня набрання чинності цим Указом.

До призову підлягають – громадяни України, придатні до військової служби або перебувають в запасі (резервісти). Кожний військовозобов'язаний має відповідне військове звання. Мобілізації підлягають військовозобов'язані віком від 18 до 60 років, але першочергово призивають тих, хто має досвід у військовій справі.

Загалом всі громадяни зобов'язані з'являтися за викликом військових комісаріатів для постановки на військовий облік і визначення призначення на воєнний час. Призивати будуть не усіх військовозобов'язаних, необхідну кількість призовників має визначити генштаб РНБО.

Законодавством не встановлено місце, де можуть громадянину вручити повістку. Це може відбутися будь-де – але тільки після встановлення особи військовозобов'язаного, якому вручають повістку.

Встановлення особи військовозобов'язаного відбувається на підставі документів, що засвідчують особу. А в період воєнного стану краще на вимогу надавати документи для перевірки уповноваженим особам.

Існують такі види повісток:

- Уточнення облікових даних
- Проходження медкомісії
- Призов на військову службу в ЗСУ
- Прибути на призовну дільницю

Часто призовники та військовозобов'язані реагують на формулювання тексту повістки, а не на її зміст. Причина в тому, що єдиного бланку повісток не існує, тому в одних повістках можна зустріти формулювання «пропоную з'явитися», в інших – «Наказ», «наказую». Але треба знати, що наслідки не залежать від цих формулювань. Неявка як за прохальною формою, так і за наказовою, тягне за собою однакову адміністративну чи кримінальну відповідальність. Тому треба дивитись не на формулювання тексту, а на мету виклику до військкомату: звірка облікових даних, співбесіда, направлення на проходження медичної комісії або ж призов на строкову службу.

МОБІЛІЗАЦІЯ

Чи можуть мене мобілізувати з вулиці?

Відповідно до Закону України «Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію» уповноваженими для вручення повісток є:

1. Співробітники військових комісаріатів
2. Місцеві органи виконавчої влади
3. Органи місцевого самоврядування

Також згідно зі статтею 38 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» повістку мають право вручити керівники навчальних закладів та підприємств будь-яких форм власності.

Повістки громадянам можуть також вручатися безпосередньо посадовими особами районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

Доставлення військовозобов'язаного або призовників до таких територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки з вулиці чи будь-якого іншого місця зобов'язані здійснювати органи Національної поліції України в установленому законом порядку за зверненням територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки доставляти лише у випадку порушення військовозобов'язаними чи призовниками законодавства про військовий обов'язок і військову службу, що передбачено статтею 210 Кодексу України про адміністративні правопорушення, тобто за порушення військовозобов'язаними чи призовниками правил військового обліку, неявка їх на виклик до військового комісаріату без поважних причин або несвоєчасне подання в обліковий орган, де вони перебувають на військовому обліку, відомостей про зміну місця проживання, освіти, місця роботи, посади, а також порушення порядку проходження навчальних зборів (занять) у навчальних закладах Товариства сприяння обороні України та професійно-технічних навчальних закладах (відповідно до абзацу 4 пункту 60 Постанови Кабінету Міністрів України від 21.03.2002 № 352 і ст. ч. 3 ст. 38 Закону України «Про військовий обов'язок та військову службу»).

Отже, доставлення з вулиці чи іншого місця перебування до відповідних центрів комплектування можливе Національною поліцією України і лише у разі вчинення порушення передбаченого статтями 210 та 2101 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

МОБІЛІЗАЦІЯ

Чи мають право ТО на вбивство окупантів? Чи не буде це розцінено як злочин?

Представник територіальної оборони має право на вбивство окупантів, що не вважатиметься злочином за загальним правилом.

Нормативне обґрунтування:

- кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань (ч. 2 ст. 27 Конституція України).
- необхідною обороною визнаються дії, вчинені з метою захисту охоронюваних законом прав та інтересів особи, яка захищається, або іншої особи, а також суспільних інтересів та інтересів держави від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння тому, хто посягає, шкоди, необхідної і достатньої в даній обстановці для негайного відвернення чи припинення посягання, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони (ч. 1 ст. 36 Кримінального кодексу України).

не є перевищенням меж необхідної оборони і не має наслідком кримінальну відповідальність застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для захисту від нападу озброєної особи або нападу групи осіб, а також для відвернення протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення, незалежно від тяжкості шкоди, яку заподіяно тому, хто посягає (ч. 5 ст. 36 Кримінального кодексу України).

Завданнями територіальної оборони є, зокрема, участь у боротьбі з диверсійно-розвідувальними силами, іншими збройними формуваннями агресора (противника) та не передбаченими законами України воєнізованими або збройними формуваннями (ч. 3 ст. 3 Закону України «Про основи національного спротиву»).

МОБІЛІЗАЦІЯ

Порядок проходження військової служби іноземцями в Україні

Іноземці та особи без громадянства, які проходять військову службу, є військовослужбовцями. Проходження військової служби здійснюється іноземцями та особами без громадянства - у добровільному порядку (за контрактом) на посадах, що підлягають заміщенню військовослужбовцями рядового, сержантського і старшинського складу Збройних Сил України. Посади, що підлягають заміщенню військовослужбовцями рядового, сержантського і старшинського складу Збройних Сил України, можуть заповнюватися іноземцями та особами без громадянства шляхом прийняття таких осіб на військову службу за контрактом.

На військову службу за контрактом приймаються раніше не судимі іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах і відповідають таким вимогам проходження військової служби:

- придатні до військової служби за станом здоров'я;
- пройшли професійно-психологічний відбір;
- мають достатній рівень фізичної підготовки.

Для прийнятих на військову службу за контрактом іноземців та осіб без громадянства встановлюється випробувальний строк два місяці.

Граничний вік перебування на військовій службі встановлюється: для військовослужбовців, які проходять військову службу під час особливого періоду, з числа осіб рядового, сержантського і старшинського складу, молодшого та старшого офіцерського складу - до 60 років.

Для прийняття на військову службу іноземці та особи без громадянства звертаються до територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем їх проживання.

На сьогодні чинне Положення про проходження військової служби у Збройних Силах України іноземцями та особами без громадянства передбачено, що іноземець не може бути прийнятий на військову службу за контрактом у разі:

- наявності в іноземця судимості;
- ненадання іноземцем під час прийняття на військову службу згоди на проведення перевірки відомостей або документів, які засвідчують особу, або встановлення факту подання іноземцем недостовірної інформації або підроблених документів - за результатами перевірки поданих іноземцем відомостей;
- коли час, що залишився іноземцю до досягнення граничного віку перебування на військовій службі, менший за строк дії першого контракту про проходження військової служби, крім випадків, визначених законом.
- незаконного перебування іноземця на території України.

P.S. Під найманцем у Кримінальному кодексі України розуміється особа, яка:

- 1) спеціально завербована в Україні чи за її межами для того, щоб брати на території України чи території інших держав участь у збройному конфлікті, воєнних або насильницьких діях, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу, захоплення державної влади, перешкоджання діяльності органів державної влади чи порушення територіальної цілісності;
- 2) бере участь у воєнних або насильницьких діях з метою одержання будь-якої особистої вигоди;
- 3) не є ні громадянином (підданим) сторони, що перебуває у конфлікті, ні особою, яка постійно на законних підставах проживає на території, яка контролюється стороною, що перебуває у конфлікті;
- 4) не входить до особового складу збройних сил держави, на території якої здійснюються такі дії;
- 5) не послана державою, яка не є стороною, що перебуває у конфлікті, для виконання офіційних обов'язків як особи, яка входить до складу її збройних сил.

МОБІЛІЗАЦІЯ

Інтернаціональний легіон

В Україні створюється Інтернаціональний легіон територіальної оборони у складі іноземців, які бажають долучитися до опору російським окупантам та захисту світової безпеки. Алгоритм, як можна приєднатися до цього підрозділу.

Крок 1. Звернутися до Посольства України у вашій державі з наміром приєднатися до Інтернаціонального легіону територіальної оборони України (запитати військового дипломата або консула, контактні дані – на сайті Посольства):

Звернутись можна трьома способами:

- прийти у Посольство фізично;
- зателефонувати;
- написати на електронну пошту.

Крок 2. Уточнити, які документи та одяг (оснащення) необхідно або рекомендовано мати. Документи: внутрішній документ (ID або паспорт); закордонний паспорт; документи, які підтверджують проходження військової служби (служби в силових структурах) та участь у бойових діях; інші документи за вказівкою військового дипломата та консула.

Крок 3. Прибути до Посольства з документами для співбесіди з аташе з питань оборони та врегулювання візових питань з консулом.

Крок 4. Написати заяву на вступ до територіальної оборони Збройних Сил України на військову службу за контрактом у добровільному порядку (аташе з питань оборони надає допомогу).

Крок 5. Отримати інструкції щодо порядку прибуття до України, наявності необхідних документів та екіпірування. Рекомендовано, за наявності, брати з собою військовий одяг або його елементи, екіпіровку, шолом, бронезилет та інше.

Крок 6. Вирушити до України визначеним шляхом. Представники українських посольств, консульств (за кордоном) та територіальної оборони в Україні надаватимуть допомогу на шляху висування. Їхні контакти нададуть у Посольстві України у вашій державі.

Крок 7. По прибуттю в Україну на пункті збору вступити до Іноземного легіону територіальної оборони України (підписати контракт) та спільно з бійцями з інших країн та українськими воїнами вирушити на боротьбу з російськими окупантами.

Згідно з Положенням про проходження військової служби у Збройних силах іноземцями та особами без громадянства, затвердженим указом Президента України від 10 червня 2016 року № 248, іноземці мають право вступити до ЗСУ на військову службу за контрактом у добровільному порядку, зокрема й до лав Сил територіальної оборони ЗСУ. З іноземців формується окремий підрозділ – Інтернаціональний легіон територіальної оборони України.

Володимир Зеленський підписав указ про тимчасове запровадження безвізового режиму для громадян іноземних держав, які бажають вступити до Інтернаціонального легіону оборони України!

ВИЛУЧЕННЯ АВТО

Відповідно до Пункту 4 частини 1 статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», військове командування разом із військовими адміністраціями має право примусово відчужувати майно, що знаходиться у приватній або комунальній власності у встановлений законодавством порядок.

Територіальна оборона, в особі свого військового командування, має право примусово вилучати майно приватної власності і комунальної власності протягом воєнного стану. Майно вилучається відповідно до акту встановленого зразка. Бланк акта встановлено Постановою Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2012 р. № 998. Під час вилучення майна проводиться оцінка майна згідно з законодавством України про оцінку майна.

АСОЦІАЦІЯ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

Асоціація правників України (АПУ) – всеукраїнська громадська організація, заснована у 2002 році, що об'єднує більше 6 тисяч правників у сильну та впливову професійну спільноту, яка є потужним голосом правничої громади нашої країни.

Асоціація правників України ставить перед собою завдання розвитку юридичної професії, удосконалення законодавства, впровадження етичних стандартів, захисту професійних прав членів АПУ та прав людини загалом.

Телефон: +38 (097) 840 39 36

E-mail: info@uba.ua